

PROGRAMMA 5: ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN EN ONVOORZIEN

Veenendaal maakt
plaats voor jou

Visie

Dit programma heeft betrekking op de inkomsten die niet direct aan een programma worden toegerekend. De belangrijkste inkomstenbronnen voor dit programma zijn de van het rijk te ontvangen gemeentefondsuitkering en de opbrengsten uit de onroerende zaak belasting (OZB).

Het doel van beheersing van algemene middelen is om de risico's zo goed mogelijk in beeld te hebben (inventariseren/benoemen) en zo goed mogelijk te beheersen (door het nemen van beheersmaatregelen).

Hiervoor zorgen we door een structureel en reëel evenwicht in de begroting en de meerjarenraming. Daarmee blijven we binnen de kaders van het repressief toezicht van de provincie. We zetten een heldere beslisboom in om eventuele dreigende tekorten op te lossen.

We houden de vastgestelde financiële beleidsregels actueel met de landelijke en lokale ontwikkelingen.

Onze planning- en control cyclus is zo ingericht dat raad en college de sturings- en verantwoordingsinformatie krijgen die ze nodig hebben voor de uitvoering van de opgedragen taak. Wij zorgen ervoor dat deze informatie betrouwbaar, juist, tijdig en volledig is.

Thema's

De visie van het Programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien komt tot uiting in drie thema's:

- I. Treasury
- II. OZB en belastingen overige
- III. Uitkeringen en gemeentefonds en algemeen

Thema I – Treasury

In 2022 hebben we te maken gekregen met ontwikkelingen als de oorlog in Oekraïne, een sterker dan verwacht economisch herstel/groei na corona en een hiermee samenhangend sterk gestegen inflatie. Gevolg van deze ontwikkelingen is dat de rente in 2022 sterk is opgelopen en het aantrekken van (langlopende) leningen ook tot hogere rentelasten leidt. Daarnaast is er in 2022 een einde gekomen aan de negatieve rente die kasgeld opleverde. De hogere rentelasten konden in 2022 nog opgevangen worden binnen de beschikbare budgetten.

De verwachting is dat de Europese Centrale Bank (ECB) de rente verder zal laten stijgen de komende tijd. Het ECB beleid van renteverhoging is er namelijk primair op gericht om de hoge inflatie tegen te gaan. Voor ons betekent dit hogere toekomstige rente uitgaven. Door de rentestand strak te monitoren, tijdig in te spelen op verwachte rentestijgingen bij het aantrekken van langlopende leningen en een goede balans te vinden tussen kort en lang geld, maken we zo optimaal mogelijk gebruik van deze ontwikkelingen. Wel zal de rentestijging van invloed zijn op de gemeentelijke begroting. In de programmabegroting 2023-2026 is in dit kader al rekening gehouden met een rentestijging naar 2,5% voor de nieuwe investeringen. Aanvullende rentestijgingen zullen via de reguliere P&C-documenten aan u worden voorgelegd.

Thema II – OZB en belastingen overige

Tarieven belastingen

In 2022 zijn de tarieven van de gemeentelijke belastingen opgehoogd met de trendmatige aanpassing van 1,5%.

Maatwerk bij de invordering

Ook in 2022 hebben we gespreide betaling van de opgelegde aanslagen mogelijk gemaakt en is in specifieke gevallen maatwerk toegepast bij het oplossen van betalingsproblemen.

Thema III – Uitkeringen en gemeentefonds en algemeen Algemene uitkering

In 2022 heeft het kabinet besloten om de huidige financieringssysteem van het gemeentefonds (via de trap op - trap af systematiek) vanaf 2026 af te schaffen en een nieuwe, nog te ontwikkelen, financieringssysteem vanaf die datum toe te passen. Gedacht wordt o.a. aan een verruiming van het gemeentelijk belastinggebied waardoor gemeenten zelf een afweging kunnen maken over het voorzieningenniveau en bekostiging daarvan. Naar verwachting zal de besluitvorming over de nieuwe financieringssysteem overgelaten worden aan een nieuw kabinet, aangezien 2026 buiten deze kabinetsperiode valt.

Deze ontwikkeling heeft verstrekkende gevolgen voor de hoogte van de uitkering van het gemeentefonds vanaf 2026 en daarmee op onze meerjarenbegroting. Het Rijk houdt vanaf 2026 in de berekening van de hoogte van het gemeentefonds al rekening met een forse verlaging. Op dit moment is onduidelijk hoe deze verlaging van de algemene uitkering vanaf 2026 door de gemeenten kan worden opgevangen. In de eerstvolgende P&C-documenten komen we hier op terug.

Thema I: Treasury

Voortgang doelen

Dit thema uit het begrotingsprogramma heeft geen doelstellingen uit de doelenboom.

Thema II: OZB en belasting overige

Voortgang doelen

Dit thema uit het begrotingsprogramma heeft geen doelstellingen uit de doelenboom.

Thema III: Uitkeringen gemeentefonds en algemeen

Voortgang doelen

Dit thema uit het begrotingsprogramma heeft geen doelstellingen uit de doelenboom.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit dit programma:

- Vitens;
- Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG).

Zie voor meer informatie paragraaf E Verbonden partijen.

Financiële programmarealisatie 2022 (bedragen x € 1.000,-)

Programma 5 Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien

	Primitief	Raming 2022 Na begrotingswijziging	Realisatie 2022	Saldo 2022
Lasten	1.402	2.478	1.891	587
Baten	137.656	153.583	157.246	3.663
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	136.254	151.105	155.355	4.250
Toevoeging aan reserve	20	17.143	17.208	-65
Onttrekking aan reserve	7	10.773	10.773	1
Gerealiseerd resultaat	136.241	144.735	148.920	4.185

Toelichting op de financiële programmarealisatie (bedragen x € 1.000,-)

Ten opzichte van de in de 3e bestuursrapportage 2022 aangepaste begroting, zijn de grootste afwijkingen als volgt:

Taakveld	Afwijking 2022	V/N
Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	3.331	V
Belastingen Overig	94	V
Overige baten en lasten	1.560	V
OZB niet-woningen	46	V
OZB woningen	347	N
Treasury	433	N
Totaal afwijkingen programma 5	4.250	

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds: voordeel € 3.331.000

De inkomsten vanuit het gemeentefonds zijn in 2022 € 3.331.000 hoger dan geraamd. Dit wordt voor een bedrag van € 3.286.000 veroorzaakt door de extra middelen vanuit de decembercirculaire 2022. Dit bedrag is tot stand gekomen door extra middelen vanwege taakmutaties (€ 2.386.000) en een bijdrage vanuit het coronasteunpakket (€ 900.000). Bij de taakmutaties valt vooral de bijdrage voor het verstrekken van de energietoeslag op (€ 1.887.000).

Het resterende bedrag, ad € 45.000, is het gevolg van afrekeningen over voorgaande jaren en geringe mutaties in 2022 bij de doorberekening van de onderliggende maatstaven.

Voor de ontvangen middelen voor de taakmutaties vanuit de decembercirculaire 2022, ad € 2.386.000, wordt voorgesteld om deze via de resultaatbestemming over te hevelen naar 2023.

Met betrekking tot de ontvangen middelen vanuit het Coronasteunpakket, ad € 900.000, zal in samenhang met het restant van de stelpost Coronagelden, eveneens een voorstel via de resultaatbestemming aan de raad worden voorgelegd.

Belastingen overige: voordeel € 94.000

Op dit taakveld is sprake van een voordeel van € 94.000,-. De in 2021 opgelopen achterstand in het versturen van betalingsherinneringen, aanmaningen en dwangbevelen is in 2022 grotendeels weggewerkt, wat leidt tot een incidenteel voordeel van € 94.000,-

Overige baten en lasten: voordeel € 1.560.000

Ten aanzien van de overige baten en lasten zijn de volgende afwijkingen zichtbaar:

1. Lagere lasten stelpost groei (€ 166.000 voordelig); de stelpost groei is in 2022 maar gedeeltelijk (vanuit het OPOR) ingezet, waardoor een saldo resteert van afgerond € 166.000;
2. Lagere lasten stelpost prijsstijgingen (€ 259.000 voordelig); bij de besluitvorming over de meicirculaire 2022 c.q. de 2e bestuursrapportage 2022 is € 1.514.000 beschikbaar gesteld voor de verwachte prijsstijgingen door de inflatie in 2022. Nadien zijn de volgende mutaties ten laste van deze stelpost verwerkt:

Omschrijving	Bedrag
Beginstand	€ 1.514.000
Aframing stelpost prijsstijgingen o.b.v. prognose	- € 750.000
Reconstructie van de fietspaden Rondweg-West	- € 90.000

Vervanging van de geluidsschermen Grote Beer -Schelf	- € 67.000
Hogere energiekosten openbare verlichting	- € 145.000
Subtotaal	€ 462.000
Aanpassing indexatie sociaal domein	- € 203.000
Totaal restant	€ 259.000

Na verwerking van bovenstaande mutaties resteert er nog een bedrag van afgerond € 259.000 welke vrijvalt in de jaarrekening. Via de resultaatbestemming zal de raad voorgesteld worden om de resterende middelen over te hevelen naar 2023 ter dekking van de prijsstijgingen die hun oorsprong hebben in 2022 en doorwerken naar 2023.

3. Lagere lasten stelpost Coronagelden (€ 1.096.000,- voordelig); Bij de opstelling van de 3e bestuursrapportage 2022 resteerde er nog een bedrag van afgerond € 1.096.000,- op de stelpost Coronagelden. En daarnaast is er in de decembercirculaire € 900.000,- ontvangen ten gunste van deze stelpost, zie toelichting onder Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds. Eind 2022 bedraagt het saldo van de stelpost Coronagelden derhalve € 1.996.000,-. In mei 2023 heeft u reeds besloten € 585.000,- hiervan beschikbaar te stellen voor het crisisherstelfonds. Voor de meerkosten van de zorg, ad. € 79.000,-, wordt voorgesteld om deze via resultaatbestelling over te hevelen naar 2023. Het restant van de stelpost Coronagelden ad. € 1.332.000,- valt vrij in deze jaarrekening.

4. Lagere lasten onvoorzien (€ 144.000 voordelig); er is in 2022 geen gebruik meer gemaakt van de post onvoorzien. Dit levert een voordelig resultaat op van afgerond € 144.000.

5. Hogere storting in de voorziening dubieuze debiteuren (€ 159.000 nadelig): op basis van een actuele beoordeling van de openstaande debiteuren is gebleken dat een aanvullende storting in de voorziening noodzakelijk is.

6. Overige afwijkingen (€ 53.000 voordelig): de overige afwijkingen van per saldo € 53.000 hebben onder meer betrekking op de afboeking van oninbare vorderingen en het niet volledig inzetten van de gereserveerde (kapitaal)lasten van onvoorzien bedrijfsvoering investeringen.

OZB niet-woningen: voordeel € 46.000, OZB woningen: nadeel € 347.000

Op dit taakveld is per saldo een overschrijding ontstaan van € 301.000,-. De overschrijding wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een toename van het aantal bezwaren en aanvullende taxatiewerkzaamheden.

Treasury: nadeel € 433.000

Op dit taakveld is een nadeel ontstaan van € 433.000 op de rentekosten. De rentekosten van de activa zijn doorbelast met gebruikmaking van het vooraf berekende renteomslag percentage. De werkelijke rentekosten blijken iets hoger te zijn uitgevallen. De taakvelden waaraan rentekosten worden toegerekend zijn nu te laag belast. Dit resulteert in minder rente inkomsten op het taakveld treasury, maar ook voor lagere rentelasten op de overige taakvelden. Per saldo betreft de toerekening van rente aan de activa op de diverse taakvelden een budget neutrale mutatie binnen de gehele jaarrekening.

Reservemutaties

Toevoegingen aan de reserves: nadeel € 65.000

Dit betreft de toevoeging van de rente aan de algemene reserve.